

'DE UNIVERSELE TAAL VAN MUZIEK EN BEWEGING OPENT DEUREN'

tekst VIVIENNE GROENEWOUD, fotografie KIKI GROOT

— **Het is voor sommige buurtbewoners in Amsterdam Oost lastig om met anderen in contact te komen of mee te doen met activiteiten. Het samenwerkingsinitiatief *Leven in je buurt!* van PRA Muziektheater en welzijnsorganisatie Dynamo biedt soelaas.**

Wanneer je weinig te besteden hebt, een andere taal spreekt of sociaal-culturele drempels ervaart is het niet eenvoudig om met anderen in contact te komen. Dat begrijpen [Marius Soeterik](#), Projectleider Kunst & Welzijn bij Dynamo en [Monique Masselink](#), artistiek leider van PRA Muziektheater. Zij vonden elkaar in *Leven in je buurt!*, een initiatief om de sociale cohesie in Amsterdam Oost te bevorderen.

Soeterik: 'In onze huidige samenleving, waarin zaken als eenzaamheid en polarisatie helaas voortdurend op de loer liggen, is het belangrijk dat mensen elkaar ontmoeten en de gelegenheid krijgen om verbindingen aan te gaan. Vanuit de gedeelde doelstellingen - het tegengaan van eenzaamheid en polarisatie - zijn er in samenwerking met PRA Muziektheater inmiddels meerdere gedeelde initiatieven opgezet.

Met *Leven in je buurt!* zetten we vanaf dit jaar vol in op doorontwikkeling van onze activiteiten. Met behulp van improvisatie, verhalen, muziek en dans worden onverwachte ontmoetingen mogelijk gemaakt en activiteiten georganiseerd die bijdragen aan zingeving, waar buurtbewoners en organisaties bij elkaar komen en er zodoende ook zinvolle dwarsverbanden ontstaan. Hiermee hopen we de sociale cohesie in Amsterdam Oost nog meer te bevorderen, en

groepen diverse mensen de gelegenheid te bieden elkaar beter te leren kennen.'

Hoe ziet die samenwerking er precies uit?

Masselink: 'Dynamo heeft een groot bereik in de buurt, door samenwerkingen met sleutelfiguren en sociale organisaties. Ze weten wat er speelt in hun buurt, wat de behoeften zijn, maar ook wat de drempels zijn voor wie cultuurparticipatie niet vanzelfsprekend is. PRA werkt met de universele taal van muziek en beweging om deuren te openen en minder voor de hand liggende ontmoetingen tussen verschillende groepen mensen te faciliteren. Na vier jaar en drie bijzondere projecten kunnen we met overtuiging stellen dat de samenwerking tussen Dynamo en PRA een succes is.

Aanvankelijk is PRA begonnen in verzorgingshuizen voor oudere en jongere mensen met dementie. Binnen deze instellingen werd nooit iets gedaan met muziek en dans, terwijl het juist zo'n ontzettend goede manier is om contact te maken met mensen.'

Soeterik: 'Kunst is natuurlijk ook een soort taal, al is die anders dan gesproken of geschreven. Maar het is wel het soort "taal" dat vaak makkelijker de emotie raakt waardoor mensen ook makkelijker verbinding kunnen maken, dat vind ik mooi in het maatschappelijk veld.'

'Door wat jullie doen, zie je de kracht, niet de klacht'

>

Marike Soeterik (voor) en Monique Masselink

Hoe werd dat ontvangen?

Masselink: 'De zorgmedewerkers in de instelling gaven na afloop aan dat ze nog nooit iets dergelijks hadden zien ontstaan onder de bewoners. Ineens zagen ze de mens weer, in plaats van de patiënt. Er werd gelachen en mensen die normaal gesproken teruggetrokken waren, leefden helemaal op. Sommigen van hen begonnen zelfs te bewegen op een manier die ze anders al tijden niet meer deden.'

Hoe zijn jullie aan elkaar gekomen?

Soeterik: 'Als opbouwwerker was ik altijd al veel bezig met projecten in de wijk, waarin ik kunst inzette om de leefbaarheid in de wijk te vergroten. Het stadsdeel Oost heeft toen de eerste contacten gelegd tussen PRA Muziektheater en Dynamo en Monique en mij als het ware aan elkaar gekoppeld.'

Ons eerste samenwerkingsproject was *Stil even*, waarin we mensen uit verschillende leefwerelden samen wilden brengen door middel van muziek en dans. Samen met meer opbouwwerkers hebben wij toen dans en muziek workshops georganiseerd waar bewoners werden uitgenodigd om mee te bewegen, te dansen en te zingen. Door deze samenwerking kwam ook voor mij persoonlijk veel samen: ik voelde me altijd aangetrokken tot het inzetten van kunst in het sociaal domein en heb toen ik van school kwam lang getwijfeld of ik nu sociale wetenschappen zou gaan studeren, of naar de kunstacademie zou gaan. Toen ik na mijn middelbare school een periode in Chili verbleef, heb ik daar een cultureel centrum helpen opzetten in een arme wijk. Kunst en cultuur werd hier ingezet als middel om bewoners in hun kracht te zetten. Nadat ik terugkwam, zocht ik iets soortgelijks in Amsterdam, die zogenaamde *crossover* tussen kunst en welzijn, maar die was er nog niet. Juist ook daarom ben ik enorm blij dat ik – onder andere door de samenwerking met PRA – kunst een plek heb kunnen geven binnen het sociaal werk.'

Hoe ziet die plek eruit?

Masselink: 'Door onze samenwerking en ons gezamenlijke aanbod, gaan mensen elkaar anders zien en vaak ook meer openstaan voor elkaar. Het gaat over wat mensen wel kunnen, niet over de klachten of beperkingen die ze in het dagelijks

MARIKE SOETERIK

Is senior opbouwwerker en projectleider kunst & welzijn in Amsterdam Oost voor welzijnsorganisatie Dynamo. Zij verbindt kunstenaars, kunstcollectieven en culturele activiteiten aan het opbouwwerk van Dynamo.

MONIQUE MASSELINK

Maakt sinds 2012 dansproducties in samenwerking met de dansers/choreografen Andrea Beugger en Dries van der Post. Als artistiek leider van PRA Muziektheater verbindt zij ouderen, kinderen, studenten van dansopleidingen en kunstenaars met elkaar. Zij spreekt op symposia en congressen over bijvoorbeeld community art en ouderenparticipatie.

leven hebben. En dat het werkt, zien en horen we voortdurend. Onlangs organiseerden wij een Culturele Middag, waarbij een man ons na afloop aansprak. Hij vertelde dat hij in het dagelijks leven HR-medewerker was en in zijn beroep veel mensen met klachten sprak. Zijn woorden waren: "Door wat jullie doen, zie je de kracht, niet de klacht." Dat vonden we zo mooi! En dat klopt ook echt: je ziet weer de mens, niet de eventuele beperkingen of problematiek.'

Wat is precies de doelgroep die jullie met deze samenwerking bereiken?

Soeterik: 'Die is eigenlijk heel breed: mensen in sociaal kwetsbare situaties. Dus zowel mensen met fysieke, mentale als sociaal economische problematiek. Door middel van spoken word, dans, zang en muziek zien we dat mensen voor elkaar gaan openstaan en elkaar de hand reiken, durven opstaan en meedoen.'

Masselink: 'Daarbij improviseren we ook, we spelen bijvoorbeeld ook in op de actualiteit die er mogelijkwijs speelt in een groep. Zo waren er bijvoorbeeld twee Turkse en Marokkaanse vrouwengroepen die we graag door middel van muziek en dans samen wilden brengen. We hadden voor hen het een en ander in gedachten, maar helaas kwam toen de aardbeving in Turkije er tussendoor. Hierdoor waren veel mensen in rouw en daarom besloten we niet door te gaan met onze initiële plannen maar een pauze in te lassen. Het was gewoon niet het juiste moment. Maar helemaal niets doen vonden we ook niet fijn. In plaats van ons oorspronkelijke idee hebben we toen een troostconcert georganiseerd met een fluitist. Daarmee bouwden we een vertrouwensrelatie op met de vrouwen en door deze activiteit boden

wij ze alsnog de gelegenheid om hun emoties met elkaar te kunnen delen. En we merkten ook dat ze zich echt gedragen voelden door de muziek.'

Hebben jullie nog plannen voor de toekomst?

Masselink: 'Wat we het allerliefste willen is dat het concept "kunst en cultuur" een vanzelfsprekend onderdeel wordt van het activiteitsaanbod in de wijk. Wanneer het over de sociale basis gaat, wordt er altijd veel gesproken over sociale cohesie, bestrijding van eenzaamheid en gezond leven. Om dit alles te bevorderen, worden vaak dingen als het faciliteren van ontmoetingen, sport en beweging ingezet. Maar kunst en cultuur is net zo belangrijk en doet van alles met een mens, zowel mentaal als fysiek. We zijn dit project dan ook aangevlogen vanuit de sterke gedeelde overtuiging dat het beoefenen van kunst, in wat voor vorm dan ook, een universele taal is en het beoefenen of ervaren ervan kan leiden tot zingeving en een verminderd gevoel van eenzaamheid. Wij geloven dat het zien en ervaren van schoonheid geborgenheid geeft, en dat kunst mensen dichter bij zichzelf en elkaar brengt.

Marike en ik hebben elkaar echt gevonden in onze passie voor dit snijvlak tussen kunst en welzijn, en we zijn inmiddels ook echt collega's geworden. En we hebben elkaar ook ontzettend veel te leren. Dankzij een subsidieregeling van het fonds cultuurparticipatie 'Samen cultuur maken', waar cultuur en sociaal domein samenwerken aan cultuur voor iedereen, hebben wij binnen dit ontwikkeltraject de tijd gehad om in alle rust en elkaars werk te leren kennen, samen op te zoek te gaan naar de drempels voor cultuurparticipatie en ook naar hoe die drempels verlaagd kunnen worden. Wat vooral belangrijk is, hebben we gemerkt, is de tijd nemen om goed te luisteren, te evalueren, anticiperen en indien nodig bij te sturen. Om nog geen vast plan te hebben maar gaandeweg te zien wat werkt en nodig is binnen een buurt of gemeenschap.' <

Meer informatie over Leven in je buurt!:

www.dynamo-amsterdam.nl

© Kiki Groot

'Kunst kan leiden tot zingeving en een verminderd gevoel van eenzaamheid'